

Reykjavíkurborg
Umhverfis- og skipulagssvið
Borgatúni 12-14
105 Reykjavík

Reykjavík 26. nóvember 2018
UST201810-257/K.S.J.
10.04.03

Efni: Deiliskipulag - Vogabyggð - svæði við Háubakka - Reykjavík

Vísað er til erindis umhverfis- og skipulagssviðs Reykjavíkur er barst 26. október sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um deiliskipulag Vogabyggðar á svæði 5 en á því svæði eru Háubakkar sem eru friðlýstir sem náttúruvætti frá árinu 1983. Umhverfisstofnun bendir á að náttúruvætti eru náttúrumyndanir sem mikilvægt er að varðveita sakir fræðilegs gildis, fegurðar eða sérkenna. Markmiðið með friðlýsingu Háubakka er verndun fágætra jarðminja svæðisins í núverandi mynd.

Háubakkar – friðlýst náttúruvætti

Umhverfisstofnun bendir á að setlögin í Háubökkum tilheyra svokölluðum Elliðavogslögum sem mynduðust að öllum líkindum á löngu tímabili sem hófst fyrir meira en 300 þúsund árum og varði í að minnsta kosti 100 þúsund ár. Í setlögnum er bæði sjávar- og þurrlandisset sem bendir til þess að sjávarstaða hafi verið all breytileg á þeim tíma er setlögin mynduðust. Elliðavogslögin eru talin ná frá Brimnesi suður að Álftanesi, en Háubakkar eru með betri stöðum þar sem opnur eru að setlögnum sem víðast hvar eru grafin fyrir neðan yngri hraun- og setlög.

Í umfjöllun um Háubakka er farið vel yfir friðlýsingu svæðisins og jarðfræði. Einnig kemur fram hvaða reglur gilda á svæðinu og að Reykjavíkurborg er með umsjón með svæðinu. Einnig kemur fram að framkvæmdir á friðlýstum stöðum eru háðar leyfi Umhverfisstofnunar.

Stofnunin bendir á að á bls. 16 er fjallað um útsýnisstíg og að þar segir að deiliskipulagið varðandi útsýnisstíginn og umhverfi hans fylgi eftir ákvæðum friðlýsingar. Einnig kemur fram að göngupallarnir (útsýnisstígurinn) verði á jaðri þess svæðis sem friðlýsingin nær til og að við framkvæmd deiliskipulagsins skuli þess gætt að valda sem minnstu raski innan þess svæðis sem friðlýsingin nær til á landi, fjöru og sjó. Umhverfisstofnun tekur undir þetta og bendir á að framkvæmdir megi ekki á neinn hátt raska setlögnum. Einnig bendir stofnunin á að sækja þarf um leyfi til framkvæmda á göngustíg innan friðlýsta svæðisins.

Leirur

Umhverfisstofnun bendir á að fyrir utan Háubakka eru leirur. Landfyllingar frá fyrri áratugum hafa þrengt mjög að Háubökkum og leirum þar við. Umhverfisstofnun minnir á að skv. 61. gr. laga um náttúruvernd nr.60/2013 njóta leirur sérstakrar verndar, og ber að forðast röskun leira nema brýna nauðsyn beri til.

Í 61. gr. laganna er kveðið á um sérstaka vernd þeirra vistkerfa og jarðminja sem taldar eru upp í 1. mgr. og 2. mgr. greinarinnar. Skv. 3. mgr. ber að forðast röskun þeirra náttúrufyrirbæra sem undir greinina falla, nema brýna nauðsyn beri til og ljóst að aðrir kostir séu ekki fyrir hendi. Með orðalaginu „brýn nauðsyn“ er lögð áhersla á að einungis mjög ríkir hagsmunir geti réttlætt röskun og þá fyrst og fremst brýnir almannahagsmunir. Umhverfisstofnun bendir á að ef raska á leirum í Elliðavogi meir en orðið er þarf að sýna fram á að fyrir því séu brýnir almannahagsmunir.

Elliðaárósar og strandsvæðið

Í umfjöllun um Elliðaárósa og strandsvæðið segir að stækkun og dýpkun smábátahafnar ásamt breytingu á legu Naustavogar kalli á landfyllingu og röskun hafsbotns í Elliðaárvogi. Eins og fram kemur í greinargerð er skv. 9. gr. laga um varnir gegn mengun hafs og stranda nr. 33/2004 er varp efna og hluta í hafið óheimilt. Umhverfisstofnun getur að fenginni umsögn Hafrannsóknastofnunar veitt leyfi til að dýpkunarefnum og náttúrulegum óvirkum efnum þ.e. föstum jarðefnum sem ekki hafa verið unnin efnafræðilega og samsett eru úr efnum sem ólíklegt er að losni út í hafsvæðið. Þar af leiðandi þarf að sækja um leyfi til Umhverfisstofnunar ef varpa á fyllingarefni í hafið.

Mengun í jarðvegi

Umhverfisstofnun tekur undir nauðsyn þess að landfyllingar í Elliðavogi verði rannsakaðar áður en framkvæmdir hefjast. Umhverfisstofnun bendir á að einnig þarf að athuga hvort um losun mengandi gastegunda er að ræða á svæðinu. Umhverfisstofnun tekur undir áætlanir um að fjarlægja jarðveg af svæðinu ef í ljós kemur að hann er mengaður.

Uppdrættir

Umhverfisstofnun bendir á að það gæti mismunar á afmörkun leira við syðsta hluta Háubakka þ.e. syðri marka hins friðlýsta svæðis - milli uppdráttu. Á loftmyndum bls. 10 og 13 eru mörkin eins og á öðrum loftmyndum, en á uppdráttum á bls. 6, 7 og 8 ásamt fleiri uppdráttum í greinargerðinni er eins og komin sé landfylling syðst í leirurnar. Að mati Umhverfisstofnunar þarf að skýra út þennan mun.

Umhverfisstofnun tekur undir þá áætlun um stígakerfi/aðgengi almennings meðfram ströndinni sem fram kemur í ofangreindri deiliskipulagstillögu.

Axel Benediktsson
Sérfræðingur

Virðingarfyllst

Agnar B. Bragason
Teymisstjóri